

Schrijfster en columnist Annemarie Postma is ambassadeur van de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK), en gaat voor Groter Groeien op bezoek bij gezinnen met een of meerdere kinderen met een handicap.

Annemarie op bezoek bij ... Fatima (9)

Tijdens de zwangerschap leek in eerste instantie alles normaal. Een echo wees echter uit dat de ongeboren dochter van Hikmet (42) en Turkan (37) geen handjes had. Toen Fatima (9) geboren werd, bleek ze beide onderarmen en een onderbeen te missen. De schrik was groot en haar ouders hadden een moeilijke tijd. Maar Fatima is een mooi, slim en positief meisje dat net zo makkelijk haar zwemdiploma's haalt en op straat voetbalt met vriendjes en vriendinnetjes.

'Onze Fatima is een geschenk van God'

Als ik samen met fotografe Tessa aankom bij het huis van de familie Kavuk in Rotterdam hebben we meteen een probleem. Het gezin woont op 4 hoog en er is geen lift. Tessa gaat daarom alleen naar boven om uit te leggen dat we ergens anders naartoe moeten om het interview af te nemen. Wat zullen deze trappen een dagelijkse belasting zijn voor Fatima denk ik, terwijl ik zit te wachten. Hoe kan het dat dit gezin geen benedenwoning heeft?

De Chanel bril

Na een paar minuten komt iedereen naar beneden. We gaan naar het huis van een oom van Fatima, iets verderop in de straat. Dat is wel een benedenwoning. We zijn nog geen minuut onderweg of er hebben zich al vele vriendinnetjes en nichtjes van Fatima bij ons aangesloten. In een stoet lopen we

verder. Tessa maakt ondertussen al wat foto's. "Mevrouw mevrouw, waar is dit voor? Waarom worden er foto's van hun gemaakt?" roepen een aantal Marokkaanse jongetjes uit de straat. "Wat een coole auto heeft u. En is dat een Dolce & Gabbana bril die u opheeft?" Vraagt een van hen. Ik antwoord dat het een Chanel bril is. "Chanel nummer 14?" wordt me gevraagd. "Ja," antwoord ik. Ik word uitgelachen. "Dat kan helemaal niet. Dat bestaat namelijk niet!" "Dat weet ik," zeg ik. De jongetjes zijn even stil. "Maar waarom zegt u dan ja?" De stoet wordt groter, ook de jongetjes lopen mee. We worden hartelijk ontvangen door de neef van Hikmet en zijn vrouw en hun kinderen. De jochies blijven buiten, de vriendinnetjes en nichtjes gaan mee naar binnen. In een overvol huis wordt Turkse koffie geschonken, de kinderen krijgen allemaal een stuk

Turks brood met pindakaas. Als iedereen zit, werpt de oom zich op als tolk. Hikmet spreekt namelijk gebrekkig Nederlands, moeder Turkan helemaal geen. Fatima wel, maar die wordt aan het begin van het interview door haar vader gevraagd heel even buiten te gaan spelen. Als ze naar buiten gaat huppelen de nichtjes achter haar aan. Hikmet: "Ik vind het vervelend voor haar om ons verhaal steeds weer te horen. Het is zo'n vrij en blij kind met zoveel levensenthousiasme. Wij willen ervoor waken dat ze het idee krijgt dat er iets 'mis' is met haar doordat wij het nu zo nadrukkelijk over haar handicap hebben."

Paniek na de echo

Hikmet: "Mijn vrouw en ik waren al elf jaar bij elkaar toen ze zwanger werd van Fatima. Tijdens de zwangerschap leek er niets aan

de hand, en bij de controles zei men steeds dat ons kind gezond was. Totdat er tijdens het maken van een tweede echo paniek uitbrak. Op de echo waren geen handjes te zien. Fatima werd geboren en bleek inderdaad haar onderarmen en een onderbeen te missen. De hele familie was blij toen Turkan zwanger was, toen Fatima gehandicapt bleek was iedereen stil."

Schuldgevoel

Over de oorzaak van de handicap is Hikmet en Turkan nooit iets duidelijk geworden. Tenminste, zo lijkt het. Ik kom er door het taalprobleem niet achter of het ze nooit verteld is en de artsen het wel weten, of dat er echt niets over de oorzaak bekend is. Het kan ook zijn dat ze dit niet met mij durven of willen delen. Turkan volgt alles aandachtig maar zegt eigenlijk niets. Als ik een paar

keer vraag wat er door haar heenging in die tijd, en of zij de handicap van Fatima op zichzelf betrok, zegt ze uiteindelijk: "Ik heb heel erg lang last van schuldgevoel gehad, heb lang gedacht dat het aan mij lag. Maar tijd was het beste medicijn." Erover gepraat heeft ze niet echt. Ze heeft wel Turkse vriendinnen, maar ze is een binnenvetter en houdt de meeste dingen voor zichzelf.

Shocktoestand

Hikmet en Turkan maakten samen een moeilijke tijd door. Hikmet: "We hebben een tijdje in een soort shocktoestand geleefd. Ik raakte mijn werk kwijt omdat ik emotioneel de weg kwijt was. We leefden in een soort roes, en dachten alleen maar: wat nu? Er kwam zoveel op ons af, wij hadden geen idee wat ons allemaal te wachten stond. Het feit dat wij de Nederlandse taal niet beheersen

maakte het er niet makkelijker op." De oom van Fatima: "Allochtone mensen in dit soort wijken vinden het niet zo belangrijk om de Nederlandse taal te leren. Hier wonen alleen maar Turken en men gaat eigenlijk alleen om met mensen uit de eigen gemeenschap."

Hulp van het revalidatiecentrum

Toen ze 1 jaar was kreeg Fatima een operatie om ervoor te zorgen dat ze op termijn een beenprothese zou kunnen gaan dragen. Daarna kwam ze onder behandeling in revalidatiecentrum De Adriaan in Rotterdam (tegenwoordig De Rijnlanden), het centrum waar ik zelf vanaf mijn elfde ook een aantal jaren verbleef. Hikmet: "Van het revalidatiecentrum hebben we indertijd veel hulp gekregen, ook emotioneel en psychisch zoals door maatschappelijk werk. Zij wezen ons ook de weg in het aanvragen van voor-

ziningen." Maar een aangepaste woning is er na zoveel jaar echter nog steeds niet, merik ik op.

Teveel trappen in huis

Hikmet: "Nee, dat vinden wij ook onbegrijpelijk. Omdat wij zo hoog wonen en er geen lift is, is het voor Fatima in de eerste jaren van haar leven heel moeilijk geweest om zelfstandig buiten te gaan spelen. Met afspraken moesten wij haar achterlaten of brachten wij haar naar familie. Toen ze wat ouder werd heeft ze geleerd met haar pro-

'Als ze haar armen verbergt, roep ik: niet doen! Je bent een volwaardig mens!'

these trap te lopen. Maar de hoeveelheid trappen is eigenlijk veel te zwaar voor haar, en de prothese beschadigt en slijt door het traplopen snel. We hebben een aantal keren een andere woning aangeboden gekregen. Dat waren weliswaar woningen met een lift, maar die was weer op tien hoog, in buurten hier ver vandaan aan de rand van de stad in wijken waar geen kinderen zijn. Wat heeft zo'n meisje daaraan? Zij wil buiten kunnen spelen met vriendjes en vriendinnetjes. Daarbij is bijna iedereen in deze buurt Turks, en voelen wij ons hier thuis in de gemeenschap. We hebben daarom al vaak aangegeven dat we het meest geholpen zijn met een benedenwoning in deze buurt. Maar huisvesting heeft zoiets van: bekijk het maar."

ouders. Ze zag in Turkije ook veel mensen met een handicap, vertelt ze. Fatima, wijs: "Als ik andere handicaps zie, ben ik toch het liefst mijzelf met deze handicap; ik wil met niemand ruilen." Een handicap hebben heeft ook zo zijn voordelen vertelt ze. "Ik mag gratis de Efteling in! En soms hoef ik niet naar school." Ze vertelt dat ze later lerares wil worden, dat ze van televisie kijken houdt - vooral naar tekenfilms als Winx Club, Avatar en Beugelbekkie - en oja, ze heeft al twee zwemdiploma's! De prothese houdt ze aan met zwemmen. Fatima: "Dat zwemt wel zwaar." Zelfs voetballen doet ze er mee. "Ik heb met voetballen laatst een teen van mijn prothese gebroken!" De prothese lijkt een noodzakelijk maar volkomen natuurlijk onderdeel van haar leven te zijn geworden. Fatima: "Alleen als ik slaap gaat hij af."

Gewone reguliere school

Op mijn vraag of Fatima alles zelf kan, antwoordt ze volmondig: "Ja, alles!" Vader Hikmet lacht een beetje en zegt: "Nou ja, laten we zeggen: bijna alles." Fatima denkt na. "Ik heb alleen een beetje hulp nodig bij eh ... tandenpoetsen, wassen, aankleden en haren kammen." Hikmet en Turkan kijken haar vertederd aan. Fatima zit op een gewone, reguliere school, waar in totaal zo'n twintig kinderen met een lichamelijke beperking zitten. In haar klas is ze de enige met een handicap. Gepest wordt ze nooit. Fatima: "Ik

tuur te maken, maar met persoonlijkheid. Wat in ons leven komt en gebeurt, beschouwen wij als ons lot. Dat lot accepteren we gewoon en zien wij als een examen van God. Dat is de kracht van ons geloof, onze cultuur, onze gemeenschap."

Trots op Fatima

Vader Hikmet benadrukt in ons gesprek vaak dat hij trots is op zijn dochter. "Ze is een geschenk van God, een mooi geschenk. Ik hou veel van haar. Ze is slim en is haar leeftijd ver vooruit. Ze is vrolijk en positief. Ik heb alle vertrouwen in haar toekomst." De grootste wens van Hikmet en Turkan is dat

hun dochter een goed leven krijgt. Turkan: "Fatima is altijd al in staat geweest andere kinderen op te vrolijken. Of het nu in het ziekenhuis was of in het revalidatiecentrum of op school. Altijd is ze bezig andere kinderen te helpen. Ik hoop dat ze in haar volwassen leven andere mensen kan helpen die er erger aan toe zijn dan zij." Hun grootste zorg voor de toekomst is dat ze zichzelf buitensluit van de gemeenschap vanwege haar zichtbare beperkingen.

Angst voor het tweede kindje

Over een maand zal Turkan van een tweede kind bevallen. Ze maakt zich best zorgen of

dit kindje iets zal 'mankeren'. Prenataal testen is volgens het islamitische geloof geen optie. Abortus is verboden. Hikmet: "Je vermoordt een leven. Ook met hoopvolle gedachten moet je voorzichtig zijn. Als je denkt: met dit kindje zal het misschien beter uitpakken, dan word je gestraft." Fatima heeft ondertussen maar één grote zorg: dat het kindje een broertje wordt. Bah, dát was nou het slechtste wat haar kon overkomen. Fatima: "Ik wil een zusje, jongens zijn stom. Jongens maken ruzie. En straks gaat hij vragen: wil je met me voetballen, en wil je mijn nieuwe auto zien?"

'Fatima is altijd al in staat geweest andere kinderen op te vrolijken'

Over de Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind (NSGK):

De NSGK helpt kinderen en jongeren met een handicap op het gebied van wonen, werken en vrije tijd. Daarnaast wil de NSGK onwetendheid en vooroordelen wegnemen. Zo helpt zij kinderen en jongeren met een handicap om volwaardig te kunnen leven. De NSGK steunt jaarlijks honderden projecten die hierop gericht zijn. Jochem van Gelder, Annemarie Postma en Martine Kruidier zijn haar ambassadeurs. Kijk voor meer informatie op: www.nsgk.nl

Foto: Annemarie Postma, Fotografie: Tessa Bijl